

Henrik Larsen

Hvordan Ruslands krig styrker Vesten

Denne artikel fremhæver tre nøglespekter af den vestlige tilpasning til Ruslands krig mod Ukraine og giver bud på, hvordan de fælles politikker kan optimeres fremover. Det første er den forestående styrkelse af NATOs konventionelle forsvar mod Rusland, hvis bæredygtighed imidlertid vil afhænge af europæiske bidrag, efterhånden som USA fokuserer mere på Asien. Det andet er bevarelsen af den fælles robusthed over for både Rusland og Kina, hvor NATO bør holde sig til det snævre militære aspekt, og EU til det bredere civile aspekt. Det tredje er spørgsmålet om Ukraine som en del af Vesten, hvor førstnævntes ringe reformfremskridt og sidstnævntes manglende vilje til at intervenere militært tegner det realistiske scenarie af landets fortsatte associering med Vesten.

Nøgleord: NATO, EU, Rusland, Ukraine, afskrækkelse

Vestlig konvergens

Ruslands storstilede invasion af Ukraine i 2022 har bevirket en styrket konvergens blandt de vestlige lande på begge sider af Atlanten. Forargelsen over omfanget af Ruslands uprovokerede aggression giver lande med interesse i bevarelsen af den transatlantiske orden baseret på ikkeaggression og liberale værdier en klar fjende at samles imod. Det gælder de kontinentaleuropæiske lande, der tidligere har været tilbøjelige til at søge dialog med Rusland, såvel som de østeuropæiske lande, der er mere komfortable med en europæisk og transatlantisk sikkerhedspolitik fokuseret på den russiske trussel fremfor på udefinerede risici som international terrorisme eller stabiliseringsmissioner.

Ruslands aggression er en foreløbig kulmination på den sikkerhedspolitiske udvikling over det sidste årti snarere end en decideret *game changer*. Rusland invaderede Ukraine første gang i 2014 med annekteringen af Krim-halvøen og gennem sin uofficielle støtte til prorussiske separatister i Donbas-regionen, mens det øgede sine indflydelsesaktiviteter med henblik på at dreje den politiske stemning i de vestlige lande til egen geopolitiske fordel. Samtidig tegner også Kina sig for en opstigning over det seneste årti ved at øge de europæiske landes økonomiske afhængighed og ved at binde flere og flere af USA's militære ressourcer i Asien fremfor i Europa. Ruslands invasion af Ukraine har trukket frontlinjerne op i konflikten mellem det liberale Vesten og dets illiberale konkurrenter.

Den russisk-kinesiske opstigning strækker Vestens materielle ressourcer og stiller større krav til dens politiske handlekraft ude såvel som hjemme. Denne artikel skelner mellem tre hovedaspekter af NATO og EU's tilpasning til den forværrede sikkerhedspolitiske orden. Det første vedrører styrkelsen af det konventionelle forsvar mod Rusland og de europæiske landes rolle. Det andet vedrører opbygningen af den fælles robusthed over for russisk og kinesisk infiltration og indflydelse. Det tredje aspekt vedrører styrkelsen af idéen om Ukraine som en del af Vesten. Samlet set har Ruslands invasion styrket Vestens geopolitiske sammenhængskraft og solidaritet med Ukraine, men artiklen viser også, hvor der er plads til optimering af de fælles politikker inden for hvert af disse tre hovedaspekter med henblik på at forberede Vesten på tilspidsningen af konflikten med Rusland og konkurrencen med Kina.

Forsvaret mod Rusland

Udryddelsen af tvivl om NATOs evne til at afvise et russisk angreb mod sit eget territorium er det første og mest essentielle aspekt i bevarelsen af den vestlige orden efter invasionen af Ukraine. Som begrundelse for anerkendelsen af udbryderrepublikkerne i Donbas satte den russiske præsident Vladimir Putin spørgsmålstegn ved landtegningerne under og efter Sovjetunionens sammenbrud. Denne begrundelse giver grund til især at frygte Ruslands intentioner over for de baltiske lande og muligvis de nordlige polske områder omkring den russiske Kaliningrad-enklave ud mod Østersøen. De nuværende NATO-styrker i de baltiske lande er underlegne i forhold til de russiske styrker permanent deployeret på grænsen til NATOs territorium. Finland og Sveriges ventede indtræden giver NATO yderligere forpligtelse til forsvaret af en geografisk nu meget længere østgrænse.

Vigtigheden af med det samme at kunne afvise et russisk angreb skyldes, at det vil have langt højere militære omkostninger at skulle befri et område efter en hurtig russisk invasion. Derudover kan der opstå tvivl om NATOs beslutsomhed og vilje til at foretage en sådan militær modoffensiv, hvis Rusland skulle følge op med en trussel om at bruge atomvåben. NATO udgav under topmødet i Madrid i 2022 således et nyt ”strategisk koncept”, der fastslår, at der ikke må være tvivl om alliansens styrke og beslutsomhed til at forsvare enhver tomme af dets territorium. Til det formål har alliansen planer om en ny NATO-styrkemodel med et højere og større beredskab end den nuværende NATO-reaktionsstyrke: 100.000 til indsættelse inden for 10 dage, 200.000 inden for 10-30 dage og en bredere mobilisering på mindst 500.000 tropper til indsættelse mellem 30 og 180 dage. Samtidig lægger NATO ikke op til en substantiel forøgelse af dets troppedeployering i de udsatte baltiske lande og det nordlige

Polen, men snarere til et forsvarskoncept, hvormed alliancen søger at afskrække Rusland gennem en hurtig forstærkningskapabilitet til den østlige grænse. Der er uenighed blandt militære eksperter om, hvorvidt NATO ikke også samtidig burde øge dets eksisterende styrke udstationeret på den østlige grænse for at helt at eliminere russiske fristelser til at foretage en lyninvasion (Deni og O’Hanlon, 2022; Monaghan, 2022).

Udover spørgsmålet om den optimale konventionelle afskrækkelse kommer, at det i stigende grad er nødvendigt, at europæerne påtager sig hovedansvaret for forsvaret mod og afskrækkelsen af Rusland. Kinas opstigning trækker flere og flere af USA’s militære ressourcer mod Asien, som for nuværende er gearet til kun at kunne besejre en enkelt stormagt i en region og i bedste fald afskrække en anden stormagt i en anden region på samme tid. Skulle USA skulle blive fanget i en krig mod Kina (sandsynligvis om Taiwan), vil det derfor være op til europæerne selv at være forberedte til at udkæmpe og vinde en krig mod Rusland. Derudover kommer USA’s indenrigspolitiske træthed med landets udenrigspolitiske forpligtelser, som udtrykt gennem trumpismen og muligheden for Donald Trumps genvalg i 2024. De europæiske lande – og EU i forbindelse med visse opgaver – har en hidtil uset lejlighed til at demonstrere deres militære beredskab og merværdi for den transatlantiske sikkerhed i konkurrencen med Rusland og Kina. ”Europæisk strategisk autonomi” har været på den europæiske dagsorden de seneste år, som i bund og grund beskriver EU’s evne til at handle selvstændigt på områder af strategisk betydning med brug af egne ressourcer. De europæiske lande bør imidlertid øge deres sikkerhedsbidrag uden at jage ”strategisk autonomi” som et tomt slagord, fordi USA fortsat er politisk uundværligt for de fleste europæiske hovedstæder samt militært uundværligt på slagmarken.

Europæerne kan med fordel starte med det letteste skridt, nemlig at afsætte de relativt beskedne EU-budgetter til styrkelsen af den militære mobilitet gennem Europa. Også kendt som det ”militære Schengen” er planen at optimere den europæiske infrastruktur og administrationsprocedurer med henblik på at kunne sende tropper og tungt militært udstyr hurtigt østpå ved opsejling til en krise. Det gælder især udbygningen af jernbanekorridorer, som kan forbinde de tre baltiske lande med Polen og resten af det kontinentale Europa. Det faktum, at NATO nu har valgt et forsvarskoncept med vægt på hurtige forstærkninger, understreger vigtigheden deraf. EU har de nødvendige finansielle og reguleringsmæssige instrumenter, som NATO ikke besidder, til forbedring af den militære mobilitet. Militær mobilitet er ukontroversiel, men politisk prioritering har indtil videre været den største hindring: I 2020 ved starten af coronapandemien faldt Europa-Kommissionens forslag til finansiering af militær mobilitet

fra 6,5 til 1,5 milliarder euro i den endelige budgetallokering. Ruslands invasion af Ukraine bør nu give et nyt skub til tildelingen af de nødvendige ressourcer uden yderligere forsinkelser til det mest oplagte forsvarssamarbejdsområde mellem EU og NATO.

De europæiske lande kommer imidlertid ikke uden om det påtrængende spørgsmål, hvordan de har tænkt sig at komplementere den amerikanske konventionelle afskrækkelse i Europa med mønstring af faktiske kampstyrker i de kommende år. NATOs nye ambitionsniveau vil kræve, at europæerne kan stille 50-60 hurtige reaktionsbrigader med det nødvendige udstyr, mens de for nuværende kun kan mobilisere mellem 20 og 30 (Lindley-French, 2022). Hvorvidt og i hvor høj grad europæerne kan nå NATOs nye ambitionsniveau, er nu mest et spørgsmål om nationale forsvarsbudgetteringer i en situation med stigende inflation. De europæiske lande har en naturlig rolle i at stille med hovedparten af NATOs landstyrker, logistiske styrker og taktiske luftstyrker, hvor de relativt let kan opgradere deres eksisterende kapabiliteter (Posen, 2021: 239; Colby, 2022). Europæernes indsats på slagmarken vil dog fortsat være afhængig af amerikanske støttekapabiliteter, herunder en pålidelig kommandostruktur, strategisk lufttransport og ikke mindst den amerikanske atomparaply. De europæiske styrker vil også have stor gavn af fortsat adgang til USA's efterretnings- og rekognosceringskapacitet, som bevidnet af satellitovervågninger af de russiske styrkebevægelser samt formodet amerikansk videregivelse af vigtige informationer til det ukrainske militær.

EU har over de seneste år øget sine investeringer i fælles forsvarsprojekter og såkaldte strategiske katalysatorer gennem sit Permanente Strukturerede Samarbejde (PESCO) og den Europæiske Forsvarsfond, men uden at kunne erstatte de amerikanske militære støttekapabiliteter i en overskuelig fremtid. EU kan derudover bevise sin komplementaritet med NATO ved at tage ansvar for mindre kriseoperationer, der ikke relaterer sig til det kollektive forsvar. Den eksisterende "Berlin Plus"-kommandostruktur giver EU mulighed for at anmode NATO om at stille sine aktiver og kapaciteter til rådighed for en EU-ledet operation. EU har hidtil kun gennemført to fredsbevarende missioner under denne kommandostruktur, hvoraf den ene, missionen i Bosnien-Hercegovina (EUFOR), stadig er operationel.

EU-landene har på det retoriske plan ambitioner om en større forsvarsrolle, men har indtil videre kun taget gradvise skridt i praksis. Hvad forsvarsrelateret forskning og udvikling angår, blegner EU's samlede investeringer (ca. \$9 milliarder) mod USA's (ca. \$80 milliarder) (Finkbeier og Van Noorden, 2022). Hvad missioner angår, har EU endnu ikke seriøst overvejet en overtagelse af NATOs fredsbevarende tilstedeværelse i Kosovo, hvilket ville være en logisk

følge af Unionens ønske om at tage ansvar for dets eget nærområde og for at lade NATO holde hovedfokus på det territoriale forsvar. Mens styrkelsen af det konventionelle forsvar er positivt for NATOs troværdighed, synes alliancens sammenhængskraft – grundet tvivlen om USA's forpligtelse – i stigende grad afhængig af den interne byrdefordeling.

Robusthed mod Rusland og Kina

Det andet aspekt i styrkelsen af den vestlige orden er Vestens interne robusthed mod specielt russisk og kinesisk indflydelse og infiltration. Rusland og Kina kan karakteriseres som illiberale stormagter, der søger at udnytte de åbne vestlige samfund til deres egne geopolitiske fordele gennem indflydelseskampagner, forstyrrelser af demokratiske processer samt trusselsdiplomati, der har til formål at isolere de enkelte lande. Det samme var tilfældet under Den kolde Krig, og det er fortsat tilfældet i dag, selv om det ideologiske element selvsagt ikke er så markant som mod kommunismen. Omvendt har den digitale tidsalder øget Ruslands muligheder for at føre informationskrig og psykologisk krigsførelse, herunder *hack-and-lead*-operationer med henblik på at påvirke og miskreditere demokratiske valg. Kina har holdt sig tilbage fra den mere aktive disruption, men viste ved begyndelsen af coronakrisen i 2020 tegn på en mere aggressiv linje. Ruslands invasion af Ukraine synes at have forstærket erkendelsen i Vesten, at det i samkvemmet med illiberale magter ikke er muligt at formulere sikkerhedspolitik særskilt fra andre politikområder som energi og handel.

NATO og EU står derfor over for at skulle tilpasse deres beredskab til de (il)liberale udfordringer, som Rusland og Kina udgør mod deres sammenhængskraft. Imødegåelsen af russisk og kinesisk infiltration i gråzonen mellem fred og krig vil i de fleste tilfælde vedblive at være nationale kompetencer. Spørgsmålet er, om der er mulighed for en mere givtig arbejdsdeling mellem NATO og EU, hvad det mellemstatslige samarbejde angår. Som hovedregel bevæger NATO sig mere væk fra sit forsvarsmandat, jo mere det vover sig ind i de civile områder af sikkerhedspolitikken, hvor EU har bedre forudsætninger. De to organisationer har forskellige mandater og komparative fordele, men fælles interesse i samarbejde med henblik på at beskytte deres allierede/medlemmer mod forsøg på at splitte dem og reducere deres evne til at handle solidarisk.

NATO er siden 2014 blevet mere opmærksom på de ikkemilitære udfordringer, men har endnu ikke defineret sin optimale rolle i imødegåelsen deraf. Alliancen vedtog i 2016 de såkaldte grundlinjekrav (*baseline requirements*), hvorefter den kan måle de enkelte allieredes robusthed i en krisesituation. Grundlinjekravene omfatter den civile evne til at støtte militæret i krisesituationer med fx telekommunikation, transportsystemer og centrale regeringsfunktioner, men også

tjenester til befolkningerne såsom fødevarer-, vand- og energiforsyning. NATOs grundlinjekrav er imidlertid tekniske målinger, som ikke i tilstrækkelig grad tager højde for den politiske karakter af de udfordringer, som Rusland og Kina udgør. Desuden synes civilt beredskab, ressourceforvaltning og infrastruktur ikke umiddelbart at passe med en forsvarsalliances kompetencer. Der har været yderligere opfordringer til, at NATO engagerer sig i ”demokratisk robusthed” for at modstå indblanding fra fjendtlige eksterne aktører i deres demokratiske institutioners og processer (NATO, 2020). Joseph Biden anbefalede, i hvert fald inden han blev valgt som amerikansk præsident, at NATO udvider sin rolle til områder, hvor Rusland og Kina er blevet mere kapable: strategisk korrupsion, ulovlig partifinansiering, udlicitering af indflydelseskampagner samt cybertyveri (Biden og Carpenter, 2018).

NATO er muligvis på vej ned ad en glidebane, hvor dets robusthedskoncept bevæger sig længere væk fra dets mandat. Det er i NATOs interesse at overvåge sine allieredes beredskab til at modstå eksternt pres, påvirkningskampagner og infiltration, men EU er i de fleste tilfælde i en bedre position til at koordinere disse indsatser, hvad enten det drejer sig om lovgivning, håndhævelse af lov eller koordination af kriseressourcer. Desinformation er en reel udfordring, som set under den russiske invasion af Ukraine, men NATO finder ingen rolle i at imødegå udenlandske bestræbelser på at underminere offentlighedens tillid til de demokratiske institutioner blandt dets allierede lande. Alliancen bør begrænse sin indsats mod desinformation til militære anliggender og russiske forsøg på at fremstille alliancen som en aggressor og en krænker af de aftaler, der bragte Den kolde Krig til ophør (Rebegea og Schmiedl, 2021: 293).

NATO finder mest mening i at operere med et robusthedskoncept, der er tæt forbundet med beskyttelsen af militær infrastruktur og det territoriale forsvar. NATO er rette forum for et øget samarbejde mellem vestlige efterretningstjenester om terrorbekæmpelse (i betragtning af russiske sabotage- og mordoperationer), kontraspionage (i betragtning af den stigende russiske og kinesiske spionage) og om cyberforsvar. Det mest relevante er en reduktion af de russiske fristelser til at destabilisere dets østlige territorium, navnlig Estland og Letland med betydelige russisktalende mindretal (omtrent en fjerdel af befolkningerne i hvert land) samt den smalle Suwalki-landkorridor mellem Kaliningrad og den hviderussiske grænse mellem Litauen og Polen. En russisk-initieret gråzonekonflikt på NATOs territorium forekommer mere sandsynlig end en konventionel krig i stor skala, især i betragtning af de russiske styrkers ringe præstation i Ukraine. Rusland foretrækker stadig desinformation og undergravning for etnisk og politisk destabilisering inden indsættelse af specialoperationer, som det gjorde under besættelsen af Krim i 2014. For at afvise Rusland på tværs af flere

områder af krigsførelse er NATO derfor nødt til at strukturere og træne en del af sine fremtidige styrker til eventuelle gråzonekonflikter, der måtte gå forud for russisk anvendelse af kinetisk magt (Deni, 2018: 201–202). Ved integration af gråzonetaktik i den konventionelle planlægning vil alliancen kunne realisere et mere kriseberedskabsorienteret robusthedskoncept. NATOs cyberforsvarskapacitet er naturligvis relevant i forhold til russiske forsøg på at forstyrre allierede eller nationale funktioner, som kan gå forud for et konventionelt angreb. NATO bør også arbejde på at nægte fjendtlige magter evnen til at neutralisere eller blokere NATOs rekognosceringssatellitter.

Kina kan ikke sammenlignes med den direkte trussel, som Rusland udgør, men er ikke desto mindre dukket op på NATO og EU's strategiske radar som en økonomisk stormagt med et højteknologisk forspring, som Rusland næppe nogensinde vil kunne matche. Den kinesiske udfordring kan beskrives i tre hovedpunkter. Det første er de kinesiske 5G-netværksudbydere Huawei og ZTE, som er en hindring for deling af informationer blandt NATO-allierede (NATO Cooperative Cyber Defense Center of Excellence, 2022: 51–53). Flere europæiske lande, herunder Tyskland, Østrig, Spanien, Holland og Ungarn, har stadig ikke besluttet sig for, om de vil benytte dets potentielt kompromitterede teknologi eller tillade deres nationale operatører at bruge kinesiske 5G-udbydere. Det andet er målrettede kinesiske investeringer i kritisk infrastruktur som jernbanestationer, havne og lufthavne, der giver anledning til mistanke om Beijings bagvedliggende politiske motiver, og som udgør en sårbarhed for den militære mobilitet i en krise. Kinas manglende kritik af Ruslands invasion af Ukraine har omvendt dæmpet lysten til økonomisk samarbejde, især blandt de central- og østeuropæiske lande (Kaczynski, 2022). Det tredje er Kinas anvendelse af kunstig intelligens i forsvarsojemed samt landets stigende militære ambitioner i verdensrummet, hvor NATO har en klar rolle med hensyn til at sikre interoperabilitet og udvikling af fælles normer, således at Europa og Nordamerika ikke vokser fra hinanden i deres regulering af fremtidig krigsteknologi. Øvrig regulering af handel og teknologi mod konkurrencen fra illiberale magter, herunder markedsbegrænsninger mod kinesiske statssubsidierede firmaer, er derimod et EU-anliggende.

Ukraine som del af Vesten?

Det tredje aspekt vedrører Ukraines tilhørsforhold til NATO og EU, som landet aspirerer til medlemskab af. Ukraines geopolitiske placering i forhold til Vesten vil være af afgørende betydning for relationen til Rusland i fremtiden og i tilfælde af et skifte i Kremls linje (eller regimeskifte) i fremtiden. Kun historikere vil være i stand til at vurdere, i hvor høj grad NATOs officielle ambition

om at integrere Ukraine som medlem af alliancen, som nedfældet ved NATOs Bukarest-topmøde i 2008, bidrog til et forværret sikkerhedsklima kulminerende med Ruslands beslutning om at gå i krig i 2022.

Tilbage står, at Ukraine formentlig ikke bliver medlem af NATO, og krigen har kun bekræftet, at ingen NATO-allieret ser en vital interesse i at forsvare landet militært mod et atombevæbnet Rusland. Forslag om en NATO-flyveforbudszone over Ukraine eller indsættelse af NATO-tropper i dele af landet fandt således aldrig politisk grobund. Omvendt har de NATO-allierede på mere indirekte vis, nemlig gennem våbenleverancer, formået at sætte Ukraine i stand til at forsvare sig selv og realisere landets nationale modstandsvilje på slagmarken. Effekten af vestlige våbenleverancer, herunder især langdistanceartilleri og -raketter, har formået at stoppe russiske fremrykninger i en grad, der har overrasket de fleste observatører, og som giver NATO-landene god grund til at levere Ukraine de nødvendige våben også fremadrettet. NATO-landene agerer ud fra en interesse i bevarelse af den geopolitiske orden efter Den kolde Krig, herunder hindring af en uprovokeret russisk angrebskrig mod et stort europæisk land. I modsætning til Afghanistan og på trods af bekymringerne om korrupsion har Ukraine med sin nationale modstandsvilje demonstreret, at det er et land, der er værd at støtte med store leverancer af våben.

Mens et formelt NATO-medlemskab er udelukket, har Ruslands angreb omvendt fået EU til at anerkende landet som kandidat til medlemskab. Ukraine opnåede i 2014 en såkaldt associeringsaftale, hvormed det forpligtede sig til at implementere en stor del af EU's lovstof – uden dog at få et medlemskab stillet i perspektiv, selv om dette var Kijevs udtrykkelige ønske. Ruslands uprovokerede angrebskrig har imidlertid fået EU-landene til at vise større solidaritet med Ukraine, og deres tildeling af et medlemskabsperspektiv giver landet et stærkt fornyet incitament til interne reformer efter et europæisk/vestligt billede. De fleste ukrainske borgere er positivt indstillet overfor de økonomiske og retsstatslige reformer samt frihandelsfordelene med EU som en nødvendighed for at opnå højere levestandarder og en mere responsiv stat, der lever op til retsstatsprincipper.

Euforien om Ukraines nye EU-perspektiv står i kontrast til det faktum, at Ukraine siden 2014 ikke har ydet en indsats, der tyder på, at landet vil opfylde EU's kriterier for medlemskab inden for en overskuelig fremtid. Groft sagt har Ukraine implementeret de mere tekniske aspekter af EU's lovstof såsom fødevarerikkerhed og transparens i offentlige indkøb, mens det fortsat halter bagud, når det kommer til mere centrale dele af statsapparatet, især hvad angår politi, domstole og kampen mod den omfattende korrupsion (Emerson et al., 2021) Ukraine indførte efter 2014 nye antikorrupsionsinstitutioner og reformerede

sine domstole, men systematisk indblanding fra lovgivere og etablerede sikkerhedsorganer underminerede deres evne til at afsløre og sanktionere især politisk højtplacerede lovbrydere (Larsen, 2021). Ukraine risikerer derfor at forblive i venteværelset i de næste årtier, på linje med Tyrkiet, Serbien og Montenegro, som realistisk måske aldrig bliver EU-medlemmer, og som i dag bidrager til desillusion og forbitrelse i deres forhold til unionen og omvendt.

Det er værd at bide mærke i, at Ukraine er mere illiberal end EU-medlemmerne Ungarn og Polen, som EU i dag kritiserer og forsøger at straffe for deres afvigelser fra de europæiske retsstatskrav. Ukraine er mindre demokratisk, mere korrump og har mindre pressefrihed og individuel og økonomisk frihed ifølge opgørelser foretaget af Freedom House, The Economist og Transparency International. Det er sandsynligt, at EU vil insistere endnu hårdere på implementering af kriterierne for medlemskab, skulle Ukraine vise sig i stand til at reformere sig selv. Det skyldes de negative erfaringer med ikke blot Ungarn og Polen, der gensidigt har nedlagt veto mod sanktioner for at beskytte sig selv, men også Rumænien og Bulgarien, der efter mange år i EU ikke synes at kunne komme korrupsionen til livs. EU vil (med rette) være særligt opmærksom på dens interne balance, som kan forrykkes, hvis den optager endnu et medlem med fare for reformtilbageslag, der derefter kan danne alliancer med andre illiberale lande og underminere EU's fælles værdigrundlag.

Dertil kommer, at EU ikke blot er et økonomisk samarbejde, men også indeholder en forsvarsforpligtelse over for et medlemsland, der bliver udsat for et angreb. Den russiske præsident Vladimir Putin har offentligt sagt, at Rusland kan acceptere ukrainsk EU-medlemskab, fordi Unionen i hans forståelse ikke er en militæralliance i stil med NATO. Det kan efterhånden være svært at tro på Kremles ytringer, men selv hvis Putin skulle mene sit udsagn alvorligt, sætter Ruslands sandsynlige fremtidige kontrol med store dele af ukrainsk territorium spørgsmålstegn ikke blot ved implementeringen af EU-lov inden for Ukraines *de jura*-grænser, men også ved EU's vilje til at leve op til forsvarsforpligtelsen med Rusland som den fælles fjende. Summa summarum har Vesten i princippet åbnet dørene til Ukraine som et fuldt medlem, men den russiske aggression og tvivlen om den ukrainske evne til hjemlig reform sætter spørgsmålstegn ved, om det kan realiseres i praksis. Vestens sammenfaldende interesse med Ukraine ligger derfor i fortsatte våbenleverancer, der kan muliggøre landets forsvar mod det russiske forsøg på besættelse eller underkastelse.

Vestens geopolitiske orden

Rusland har krydset et Rubicon, som har konsolideret Vestens geopolitiske sammenhængskraft. Denne artikel har fremhævet tre hovedaspekter af denne

tilpasning samt diskuteret, hvordan NATO og EU kan optimere deres fælles tiltag yderligere i forhold til bæredygtighed, kompetencefordeling og politisk realisme. Af størst betydning er NATOs umiddelbare eliminering af tvivl om dets evne til at afvise et russisk angreb mod dets østlige grænse, samt – over tid – at europæerne vil kanalisere deres stigende forsvarsbudgetter ind i en stadig mere betydelig del af den fælles kampstyrke med henblik på rekalkibrering af den transatlantiske byrdefordeling. Omvendt bør NATO i mødet med både russiske og kinesiske forsøg på at underminere dens sammenhængskraft operere med et robusthedskoncept, der fokuserer på militære og ikke civile aspekter af sikkerhed. Mens NATO og EU konsoliderer både det hårde og det bløde forsvar af Vesten, er spørgsmålet om Ukraines tilhørsforhold fortsat uvist: på langt sigt bestemt af dets interne reformfremskridt og på kort sigt bestemt af dets evne til at fastholde og tilbageerobre tabt territorium, hvilket igen afhænger af forsatte vestlige våbenleverancer. Her er det de individuelle lande snarere end EU og NATO som multilaterale organisationer, der har givet Ukraine en livslinje i dets eksistentielle kamp mod Rusland. Bevæbningen af Ukraine er derfor spydspidsen i kampen med Vestens geopolitiske udfordrere, hvor aggression mod en uafhængig stat ikke må kunne betale sig.

Litteratur

- Biden, Joseph R. og Michael Carpenter (2018). How to stand up to the Kremlin: Defending democracy against its enemies. *Foreign Affairs*, January/February.
- Colby, Elbridge (2022). Europe's emerging vulnerability: A secure Europe needs greater German defense efforts. *Internationale Politik Quarterly*, August 29.
- Deni, John R. (2018). Is NATO's enhanced forward presence fit for purpose? *Orbis* 63 (1): 92–103.
- Deni, John R. og Michael O'Hanlon (2022). NATO is hedging on its promise to protect the Baltics. *Wall Street Journal*, 10. august.
- Emerson, Michael et al. (2021). *Deepening EU-Ukrainian relations*. Brussels: Center for European Policy Studies (CEPS).
- Finkbeier, Ann og Richard Van Noorden (2022). Ukraine war: A new era for European research? *Nature* 608.
- Kaczynski, Piotr M. (2022). How China lost Central Europe. *BalkanInsight*, 15. august.
- Larsen, Henrik B.L. (2021). Dilemmas of aiding Ukraine. *Survival: Global Politics and Strategy* 63 (1): 161–178.
- Lindley-French, Julian (2022). The awakening of NATO's European member states. *Clingendael Spectator*, 12. juli.
- Monaghan, Sean (2022). The sword, the shield and the hedgehog: Strengthening deterrence in NATO's new strategic concept. *War on the Rocks*, 23. august.

- NATO (2020). NATO 2030: United for a New Era: Analysis and Recommendations of the Reflection Group Appointed by the NATO Secretary General. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/12/pdf/201201-Reflection-Group-Final-Report-Uni.pdf
- NATO Cooperative Cyber Defense Center of Excellence (2022). *Military movement: Risks from 5G networks*. Research Report. <https://ccdcoe.org/news/2022/research-report-research-report-military-movement-risks-from-5g-networks/>
- Posen, Barry R. (2021). A new transatlantic division of labor could save billions every year! *Bulletin of Atomic Scientists* 77 (5): 239-243.
- Rebegea, Corina og Carsten Schmiedl (2021). War by other means: Securing NATO against disinformation in the coming decade, i Jason Blessing et al. (red.), *NATO 2030: Towards a new strategic concept and beyond*. Washington, DC: John Hopkins University Press.